

JF-16080001060601

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) (CBCS) Examination

August - 2019

Management Accounting - 2

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(2) જરૂર જણાય ત્યાં જવાબના ભાગરૂપે ગણતરી દર્શાવો.

1 'A' લિ.નું તા. 31-3-2018ના રોજનું પાકું-સરવૈયું નીચે મુજબ છે : 20

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી	25,00,000	કાયમી મિલકતો	52,00,000
10%ની પ્રેફ. શેરમૂડી	16,00,000	સ્ટોક	8,00,000
સામાન્ય અનામતો	10,00,000	દેવાદારો	6,50,000
10% ડિબેંચર	10,00,000	રોકડ-બેંક સિલક	1,50,000
લેણદારો	4,50,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	1,00,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	3,50,000		
	69,00,000		69,00,000

વધારાની માહિતી :

રૂ.

- (i) કુલ વેચાણ..... 1,20,00,000
(રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણનો 3/5 ભાગ છે.)
- (ii) કાયો નફો..... 36,00,000
- (iii) ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો) 24,00,000
- (iv) કરવેરાનો દર 50%
- (v) તા. 1-4-2017ના રોજ સ્ટોક 6,00,000

ઉપરની માહિતીના આધારે નીચેના ગુણોત્તરોની ગણતરી કરો અને દરેક વિશે ટુંકમાં તમારો અભિપ્રાય આપો.

(આદર્શ ગુણોત્તર કૌંસમાં દર્શાવેલ છે.)

- ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર (10%)
- દેવાદાર ગુણોત્તર (35 દિવસ)
(વર્ષના 300 દિવસ ધ્યાનમાં લેવા)
- પ્રવાહી ગુણોત્તર (1.5 : 1)
- સ્ટોક ચલનદર (10 વખત)
- રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર (30%)

અથવા

- 1 'B' લિ.નું તા. 31-3-2018ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું ન.નુ.ખાતું તથા તે જ 20 દિવસનું પાકું-સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
શરૂઆતનો સ્ટોક	3,50,000	વેચાણ :	
ખરીદી	13,00,000	શાખ	15,00,000
કાચો નફો	9,00,000	રોકડ	6,00,000
		આખર સ્ટોક	4,50,000
	25,50,000		25,50,000
વહીવટી ખર્ચા	2,80,000	કાચો નફો	9,00,000
વેચાણ ખર્ચા	1,10,000	વ્યાજ	25,000
ડિબેન્ચર વ્યાજ	50,000		
ચોખ્ખો નફો	4,85,000		
	9,25,000		9,25,000

પાકું-સરવૈયું

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી	8,00,000	જમીન-મકાન	11,00,000
10%ના પ્રેફ. શેરમૂડી	2,00,000	સાંચા-યંત્રો	6,50,000
અનામત અને વધારો	6,80,000	સ્ટોક	4,50,000
10%ના રિબેન્ચર	5,00,000	દેવાદારો	4,00,000
લાંબા ગાળાની લોન	4,00,000	લેણીહૂંડી	1,50,000
લેણદારો	1,80,000	રોકડ-બેંક	2,00,000
દેવીહૂંડીઓ	90,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	50,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	1,50,000		
	30,00,000		30,00,000

ઉપરોક્ત વિગતો પરથી નીચે જણાવેલા ગુણોત્તરોની ગણતરી કરો :

- સંચાલન ગુણોત્તર
- ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- દેવાદાર ગુણોત્તર (વર્ષના 360 દિવસ ગણવા)
- સ્ટોક ચલન દર
- પ્રવાહી ગુણોત્તર

- 2 'C' કંપની એપ્રિલ થી જૂન 2019ના સમયગાળા દરમિયાન તેના બેંકર્સ પાસેથી 20 ઓવરડ્રાફ્ટની સવલત મેળવવા માંગે છે. નીચે આપેલી વિગતો પરથી કંપનીને દરેક મહિનાના અંતે કેટલી બેંક સવલત જોઈએ તે દર્શાવતું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

(i)

વિગત માસ	વેચાણ રૂ.	ખરીદી રૂ.	મજૂરી રૂ.	પરોક્ષ ખર્ચ રૂ.
2019 ફેબ્રુઆરી	6,50,000	5,40,000	70,000	1,00,000
માર્ચ	5,60,000	6,00,000	90,000	94,000
એપ્રિલ	7,00,000	6,50,000	1,10,000	1,12,000
મે	5,00,000	7,00,000	1,20,000	1,22,000
જૂન	4,50,000	7,80,000	1,00,000	1,50,000

(ii) તા. 1-4-2019ના રોજ રોકડ સિલક રૂ. 99,000 હતી.

(iii) વેચાણના અને ખરીદીના 30% રોકડ વ્યવહાર હતા.

(iv) ઉધાર વેચાણના 70% વસૂલાત વેચાણ પછીના મહિનામાં અને બાકીના 30% વેચાણ પછીના બીજા મહિનામાં આવે છે.

(v) એડવાન્સ ટેક્ષ રૂ. 1,45,000 તા. 2-6-2019ના રોજ ચૂકવવાનો છે.

(vi) સમય ગાળો :

- ઉધાર ખરીદી 1 માસ
- મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચ 1/2 માસ.

અથવા

2 'D' લિ.ની આ માહિતી ઉપરથી 30મી જૂન, 2019ના રોજ પૂરા થતા ત્રણ 20

માસનું રોકડ બજેટ તૈયાર કરો :

(i) તા. 1-4-2019ના રોજ રોકડ-બેંક સિલક રૂ. 80,000.

(ii) પગાર અને મજૂરીનો માસિક ખર્ચ રૂ. 45,000.

(iii) વ્યાજનો ખર્ચ મે માસમાં રૂ. 20,000.

(iv) ઉધાર વેચાણ પૈકી 40% રકમ જે માસમાં વેચાણ થતું હોય તે માસમાં મળે છે. જ્યારે બાકીની 60% રકમ બીજા મહિનામાં મળે છે.

(v) જે માસમાં ઉધાર વેચાણ કર્યું હોય તે માસમાં જે રકમ મળે છે તે રકમ પર 6% અને બીજા માસમાં જે રકમ મળે તે રકમ પર 4% કમિશન આપવામાં આવે છે.

(vi) લેણદારોને 25% રકમ તરતજ ચૂકવાય છે. બાકીની રકમ એક માસ પછી ચૂકવાય છે.

(vii) ખરીદી-વેચાણ અને ખર્ચ :

વિગત	માર્ચ રૂ.	એપ્રિલ રૂ.	મે રૂ.	જૂન રૂ.
રોકડ વેચાણ	—	5,00,000	5,80,000	4,30,000
ઉધાર વેચાણ	4,00,000	3,50,000	5,30,000	4,90,000
ખરીદી	5,20,000	5,70,000	7,00,000	6,00,000
પરોક્ષ ખર્ચ	—	65,000	70,000	80,000

3 'E' લિ. અંગે નીચે આપેલી માહિતીને આધારે ઉત્પાદનની 70% કક્ષા, 80% કક્ષા તથા 100% કક્ષાએ મુજબ પરિવર્તનશીલ બજેટ તૈયાર કરો :

15

વિગત	રૂ.
(1) સ્થાયી ખર્ચા :	
— પગાર	1,80,000
— ભાડું-વેરા	1,05,000
— ઘસારો	2,00,000
— ઓફિસ ખર્ચા	1,75,000
(2) ચલિત ખર્ચા : (ઉત્પાદનની 60% કક્ષાએ)	
— માલસામાન	4,20,000
— વેતન	6,00,000
— સેલ્સમેનને કમિશન	96,000
(3) અર્ધચલિત ખર્ચા : (ઉત્પાદનની 60% કક્ષાએ)	
— પ્લાન્ટ જાળવણી ખર્ચ	50,000
— પરોક્ષ વેતન	1,65,000
— સેલ્સમેનનો પગાર	66,000
— પરચૂરણ ખર્ચ	45,000

વધારાની માહિતી :

- (1) અર્ધ ચલિત ખર્ચા ઉત્પાદનની 50% થી 75% કક્ષા સુધી એક્સરખા રહે છે જ્યારે 75% થી 85% કક્ષા સુધી 20%ના દરે વધે છે. તથા ઉત્પાદનની 85% થી 100% કક્ષા સુધીમાં 30% લેખે વધે છે.
- (2) ઉત્પાદનની 70% કક્ષાએ વેચાણ રૂ. 23,50,000નું થવા સંભવ છે. જ્યારે 80% અને 100% કક્ષાએ વેચાણ અનુક્રમે રૂ. 31,00,000 અને રૂ. 40,00,000 મુજબ થવા સંભવ છે.

અથવા

- 3 'F' લિ. એક વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે જેની બજારમાં માંગ સારી છે. મેનેજર 15 તમને નીચે મુજબની માહિતી પૂરી પાડે છે. અને 75%, 90% અને 100% ઉત્પાદન શક્તિએ પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર બનાવવા વિનંતી કરે છે.

- (i) 100% ઉત્પાદન શક્તિએ ઉત્પાદન એકમો - 50,000.
- (ii) જુદા જુદા ઉત્પાદન લેવલે માહિતી :

વિગત	ઉત્પાદન શક્તિ	
	50%	70%
ઘસારો	3,80,000	3,80,000
માલસામાન	17,50,000	24,50,000
મજૂરી	9,00,000	12,60,000
પગાર	10,80,000	12,00,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	6,50,000	9,10,000
જાહેરાત	50,000	50,000
ઉત્પાદન ખર્ચ	13,60,000	15,20,000

મુજબ છે :

જવાબદારીઓ	2016-17	2017-18	મિલકતો	2016-17	2017-18
ઈક્વિટી શેર મૂડી	12,00,000	18,00,000	જમીન-મકાન	6,50,000	13,00,000
શેર પ્રીમિયમ	70,000	1,15,000	મશીનરી	8,00,000	9,60,000
સામાન્ય અનામત	3,00,000	1,50,000	ફર્નિચર	1,75,000	1,60,000
ન.નુ.ખાતું	1,60,000	3,00,000	પેટન્ટ	1,00,000	85,000
9%ના ડિબેન્ચર્સ	3,50,000	5,00,000	સ્ટોક	2,80,000	2,10,000
લેણદારો	2,00,000	2,85,000	દેવાદારો	3,00,000	4,50,000
કરવેરાની જોગવાઈ	1,60,000	1,10,000	રોકડ-બેંક	1,25,000	81,000
			ડિબેન્ચર્સ વટાવ	10,000	14,000
	24,40,000	32,60,000		24,40,000	32,60,000

વધારાની માહિતી :

- (i) વર્ષ દરમ્યાન સામાન્ય અનામતમાંથી દર ચાર (4) ઈક્વિટી શેર સામે એક (1) ઈક્વિટી શેર બોનસ તરીકે આપેલ છે. નવા ઈક્વિટી શેર 15% પ્રીમિયમથી બહાર પાડેલ છે.
- (ii) માંડી વાળેલ ઘસારો :
- જમીન-મકાન રૂ. 55,000, પેટન્ટ રૂ. 15,000
 - યંત્રો રૂ. 1,92,000, ફર્નિચર રૂ. 15,000
- (iii) વર્ષ દરમ્યાન રૂ. 2,50,000ના યંત્રો રૂ. 2,00,000માં વેચ્યા હતા.
- (iv) ડિબેન્ચર્સ 5% વટાવથી બહાર પાડ્યા હતા.
- (v) વર્ષ દરમ્યાન ચૂકવેલ કરવેરા રૂ. 95,000 અને ડિવિડન્ડ રૂ. 1,50,000.
- ઉપરની વિગતોના આધારે AS-3 મુજબ રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

નીચે મુજબ છે :

જવાબદારીઓ	2016-17	2017-18	મિલકતો	2016-17	2017-18
ઈક્વિટી શેર મૂડી			સ્થિર મિલકતો	6,10,000	7,00,000
(દરેક રૂ.10નો ભરપાઈ શેર)	5,00,000	4,00,000	રોકાણો	80,000	60,000
ન.નુ.ખાતું	1,90,000	1,50,000	સ્ટોક	75,000	90,000
9%ના ડિબેન્ચર્સ	50,000	2,00,000	દેવાદારો	1,00,000	1,50,000
લેણદારો	1,00,000	2,70,000	રોકડ-બેંક	80,000	1,55,000
કરવેરાની જોગવાઈ	1,25,000	1,50,000	પ્રાથમિક ખર્ચ	20,000	10,000
			ડિબેન્ચર્સ વટાવ	—	5,000
	9,65,000	11,70,000		9,65,000	11,70,000

વધારાની માહિતી :

- રૂ. 1,50,000ના ડિબેન્ચર્સ 5% વટાવે બહાર પાડ્યા હતા.
 - રૂ. 40,000ની પડતર કિંમતના રોકાણો રૂ. 10,000ના નફાથી વેચ્યા છે.
અને તે નફો ન.નુ.ખાતે જમા કરેલ છે.
 - કંપનીધારાની કલમ-77 મુજબ કંપનીએ પોતાની ઈક્વિટી શેરમૂડીના 20% જેટલી મૂડી ભાવોભાવ બાય-બેક કરી છે.
 - સ્થિર મિલકતો પર રૂ. 50,000ના ઘસારાની જોગવાઈ કરી છે.
 - વર્ષ દરમ્યાન રૂ. 40,000 વચગાળાનું ડિવિડન્ડ ચૂકવ્યું છે.
 - વર્ષ દરમ્યાન રૂ. 1,10,000નો આવકવેરો ચૂકવ્યો છે.
- 'H' લિ.નું વર્ષ 2017-18ના વર્ષ માટેનું રોકડ-પ્રવાહનું પત્રક તૈયાર કરો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the right side indicate marks.
 (2) Calculation and explanations if required are to be shown with relevant answer.

- 1 The following is the Balance Sheet of 'A' Ltd. as on **20**
 31-3-2018 :

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity share capital	25,00,000	Fixed Assets	52,00,000
10% Pref. Share capital	16,00,000	Stock	8,00,000
Gen. Reserves	10,00,000	Debtors	6,50,000
10% Debentures	10,00,000	Cash-Bank Balance	1,50,000
Creditors	4,50,000	Preliminary Exp.	1,00,000
Bank Overdraft	3,50,000		
	69,00,000		69,00,000

Additional Information :

- Rs.**
- (i) Total Sales 1,20,00,000
 (cash sales is 3/5th of credit sales)
- (ii) Gross Profit 36,00,000
- (iii) Net Profit 24,00,000
 (Before Interest and tax)
- (iv) Tax rate is 50%
- (v) Stock as on 1-4-2017 6,00,000

From the above information calculate the following accounting ratios and give brief comment on each of them.

(Standard ratios are shown in the bracket)

- Net Profit Ratio (10%)
- Debtors Ratio (35 Days)
(300 days to be taken for the year)
- Liquid Ratio (1.5 : 1)
- Stock Ratio (10 times)
- Rate of return on capital employed (30%)

OR

- 1** The following is the Profit and Loss Account and Balance Sheet of 'B' Ltd. as on 31-3-2018 : **20**

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Opening Stock	3,50,000	Sales	
Purchases	13,00,000	Credit 15,00,000	
Gross Profit	9,00,000	Cash 6,00,000	21,00,000
		Closing Stock	4,50,000
	25,50,000		25,50,000
Administration Expenses	2,80,000	Gross Profit	9,00,000
Sales Expenses	1,10,000	Interest	25,000
Interest of Debenture	50,000		
Net Profit	4,85,000		
	9,25,000		9,25,000

Balance Sheet

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity Share		Land-Building	11,00,000
Capital	8,00,000	Plant-Machinery	6,50,000
10% Pref. Share		Stock	4,50,000
Capital	2,00,000	Debtors	4,00,000
Reserve and		Bills Receivable	1,50,000
Surplus	6,80,000	Cash and Bank	2,00,000
10% Debentures	5,00,000	Preliminary Exp.	50,000
Long term loan	4,00,000		
Creditors	1,80,000		
Bills Payable	90,000		
Bank Overdraft	1,50,000		
	30,00,000		30,00,000

Calculate the following accounting ratios from the above information :

- (i) Operating Ratio
- (ii) Net Profit Ratio
- (iii) Debtors Ratio (360 days to be taken for the year)
- (iv) Stock Ratio
- (v) Liquid Ratio

- 2** Prepare Cash Budget for 'C' Co. for the three months of **20**
 April to June 2019 and show whom and how much Bank
 Overdraft facility will be required during this period.

(i)

Particulars Month	Sales (Rs.)	Purchases (Rs.)	Labour (Rs.)	Overheads (Rs.) Exp.
2019 Feb.	6,50,000	5,40,000	70,000	1,00,000
March	5,60,000	6,00,000	90,000	94,000
April	7,00,000	6,50,000	1,10,000	1,12,000
May	5,00,000	7,00,000	1,20,000	1,22,000
June	4,50,000	7,80,000	1,00,000	1,50,000

(ii) Cash Balance as on 1-4-2019 was Rs. 99,000.

(iii) 30% Sales and Purchases were on cash basis.

(iv) 70% amount of Credit Sales is received in next month of the sales while remaining amount is received in second month of sales.

(v) Advance tax of Rs. 1,45,000 is to be paid on 2-6-2019.

(vi) Time Lag

– Creditors 1 Month.

– Labour and overheads 1/2 month.

OR

2 Prepare a cash budget for 'D' Ltd. for the three months **20**
ending 30th June, 2019 based on the following information:

(i) Cash on hand on 1st April, 2019 and with bank
Rs. 80,000.

(ii) Salary and wages estimated monthly Rs. 45,000.

(iii) Interest Payable May, 2019 Rs. 20,000.

(iv) Credit Sales are collected 40% in the month in which
sales are made and 60% in the following month

(v) Collection from credit sales are subject to 6% discount
if the payment is received during the month of sales
and 4% if payment is received in the following month

(vi) It is estimated that 25% of creditors are in prompt
category and remaining creditors are paid after one
month.

(vii) Purchases, Sales and Expenses.

Particulars	March (Rs.)	April (Rs.)	May (Rs.)	June (Rs.)
Cash Sales	–	5,00,000	5,80,000	4,30,000
Credit Sales	4,00,000	3,50,000	5,30,000	4,90,000
Purchases	5,20,000	5,70,000	7,00,000	6,00,000
Overheads	–	65,000	70,000	80,000

- 3 Prepare a flexible budget for 'E' Ltd. at 70%, 80% and 15
100% capacity from the information given below :

Particulars	Rs.
(1) Fixed Expenses :	
– Salary	1,80,000
– Rent and Rates	1,05,000
– Depreciation	2,00,000
– Office Exp.	1,75,000
(2) Variable Expenses : (at 60% Capacity)	
– Materials	4,20,000
– Wages	6,00,000
– Salesman's Commission	96,000
(3) Semi-Variable Expenses : (at 60% Capacity)	
– Maintenance of Plant	50,000
– Indirect Wages	1,65,000
– Salary of Salesman	66,000
– Sundry Expenses	45,000

Additional Information :

- (1) Assume that semi-variable expenses remain constant between 50% to 75% of capacity, increasing by 20% between 75% and 85% Capacity and increasing by 30% between 85% and 100% capacity.
- (2) It is estimated that at 70% capacity sales would be Rs. 23,50,000, while at 80% and 100% capacity it would be Rs. 31,00,000 and Rs. 40,00,000 respectively.

OR

3 'F' Ltd. manufactures a product which is in heavy demand 15
in the market. The manager provides the following information
and requests you to prepare a flexible budget for 75%, 90%
and 100% capacity.

(i) At 100% level of capacity number of units : 50,000.

(ii) Details at various level of production.

Particulars	Capacity	
	50%	70%
Depreciation	3,80,000	3,80,000
Materials	17,50,000	24,50,000
Wages	9,00,000	12,60,000
Salaries	10,80,000	12,00,000
Direct overheads	6,50,000	9,10,000
Advertisement	50,000	50,000
Production Expenses	13,60,000	15,20,000

4 Balance Sheet of 'G' Ltd. on 31st March, 2017 and 2018 15
are as under :

Liabilities	2016-17	2017-18	Assets	2016-17	2017-18
Equity share			Land and		
Capital	12,00,000	18,00,000	Building	6,50,000	13,00,000
Share Premium	70,000	1,15,000	Machinery	8,00,000	9,60,000
Gen. Reserve	3,00,000	1,50,000	Furniture	1,75,000	1,60,000
P and L A/c	1,60,000	3,00,000	Patent	1,00,000	85,000
9% Debentures	3,50,000	5,00,000	Stock	2,80,000	2,10,000
Creditors	2,00,000	2,85,000	Debtors	3,00,000	4,50,000
Provision for			Cash-Bank	1,25,000	81,000
taxes	1,60,000	1,10,000	Debentures		
			Discount	10,000	14,000
	24,40,000	32,60,000		24,40,000	32,60,000

Additional Information :

- (i) During the year, Company has given bonus share in ratio of one bonus share to holder of four equity shares from general reserve. New equity shares were issued at 15% premium.
- (ii) Depreciation written off :
 - Land and Building Rs. 55,000, Patent Rs. 15,000
 - Machinery Rs. 1,92,000, Furniture Rs. 15,000
- (iii) Machinery Rs. 2,50,000 was sold at Rs. 2,00,000 during the year.
- (iv) Debentures were issued at 5% discount.
- (v) During the year Rs. 95,000 were paid for tax and Rs. 1,50,000 for dividend.

From above mentioned information prepare Cash Flow Statement as AS-3.

OR

- 4 The Balance Sheet of 'H' Ltd. as on 31st March, 2017 15
and 2018 are given below :

Liabilities	2016-17	2017-18	Assets	2016-17	2017-18
Equity share			Fixed Assets	6,10,000	7,00,000
Capital			Investments	80,000	60,000
(each share of			Stock	75,000	90,000
Rs. 10 Paid)	5,00,000	4,00,000	Debtors	1,00,000	1,50,000
P and L A/c	1,90,000	1,50,000	Cash-Bank	80,000	1,55,000
9% Debentures	50,000	2,00,000	Preliminary Exp.	20,000	10,000
Creditors	1,00,000	2,70,000	Deb. Discount	–	5,000
Tax Provision	1,25,000	1,50,000			
	9,65,000	11,70,000		9,65,000	11,70,000

Additional Information :

- (i) Rs. 1,50,000 Debentures were issued at 5% discount.
- (ii) Investments of Cost price Rs. 40,000 were sold with the profit of Rs. 10,000 and profit was credited to Profit and Loss Account.
- (iii) As per Section 77 of Companies Act, the company has bought 20% of its equity capital at face value.
- (iv) Provision of Rs. 50,000 for depreciation on fixed assets was made.
- (v) Interim dividend of Rs. 40,000 was paid during the year.
- (vi) Income tax of Rs. 1,10,000 was paid during the year.

Prepare the Cash Flow Statement of 'H' Ltd. for the year 2017-18.
